

Hans Kongelige Majestæts naadigste Beretning til Norges Riges Storting om Rigets Tilstand og Bestyrelse siden Nationens Repræsentanter sidst vare samlede.

Vi Oscar, af Guds Naade Konge til Norge og Sverige, de Gothers og Venders;

Gjøre vitterligt: Overensstemmende med Rigets Grundlov skalde Hans Kongelige Majestæt herved naadigst meddele det nu forsamlede Storting Beretning om Rigets Tilstand og Bestyrelse i den Tid som er forløben, siden Nationens Repræsentanter sidst vare samlede.

I Fordelingen af Regjerings-Anliggenderne mellem de forskjellige Departementer er der, fra Begyndelsen af Aaret 1846 at regne, indtraadt den Forandring, at Sager angaaende Næringsveiene, Provindingen, Medicinalvæsenet, Post-, Skyds-, Veis-, Canal-, Bygnings- og Brandvæsenet, Maal og Vægt, den almindelige Brandforsikringsanstalt og visse andre Forsikringsanstalter, Communevæsenet samt Rigets Opmaaling, Grændser og civile Inddeling samt det statistiske Tabelværk ere hentagte under et eget Departement under Navn af Departementet for det Indre, medens der ogsaa med Hensyn til de øvrige Regjerings-Departementers Forretningskreds ere foretagne enkelte mindre væsentlige Forandringer.

Norges Universitet har fortsat sin Virksomhed væsentlig i samme Omfang som forhen, og de ledige Lærerpoder ere paa een nær alle besatte, uagtet de Vanskeligheder, der have vilst sig ved i enkelte Fag dertil at finde duelige Aspiranter.

For examen philosophicum og den philologiske Embedsexamen ere nye Reglementer udfærdigede.

Opførelsen af de nye Universitetsbygninger er saavidt fremskredet, at ogsaa den 3die Bygning er bragt under Tag.

Efter derom fra den storbrittanniske Regjerings Side yttret Ønske ere de i foregaaende Beretning omhandlede extraordinaire magnetiske Observationer end yderligere blevne fortsatte i eet Aar.

Savnet af en hensigtsmæssigen indrettet Lærestanstalt for Theologers praktiske Dannelse bliver mere og mere føleligt. Forslag om et saadant Instituts Oprettelse og en forandret Anordning af den theologiske Examens praktiske Prøver vil paa ny blive Stortinget forelagt.

Til et Forsøg har i Aaret 1846 Møder af et hvert enkelt Provfistes Præster været anordnede til fælles Drostelse af enkelte dem specielt forelagte eller andre for Geistligheden vigtige Spørgsmaale.

De lærde Skolers Stilling er i det Væsentlige den samme, som i det nærmest foregaaende Tidrum. For at fremme hensigtsmæssige Reformers i det høiere Skolevæsen, og om muligt at bevirke Besparelser i det Offentliges Udgifter til samme, ere omfattende Undersøgelser blevne anstillede af sagkyndige Mænd. Resultaterne heraf ville blive Stortinget forelagte.

Med Almueskolevæsenets Udvikling overensstemmende med den gjældende Lovgivning er det fremdeles gaaet jævnt fremad. Imidlertid møder dog endnu paa mange Steder de samme Hindringer mod dets Fremme, som forhen have været paaagede. Forslag til en i det Hele forbedret Lovgivning angaaende Almueskolevæsenet vil blive fremsat for Stortinget.

De til Dannelse af Almueskolelærere oprettede Lærestanstalter i de forskjellige Stifter have været godt besøgte. Til Udarbejdelse af nye Reglementer m. V. for disse Anstalter have deres Bestyrere været sammenkaldte til et Møde i Christiania.

Alf det til høiere Underviisningsanstalter for Almuen bevilgede Beløb er under de derfor fastsatte Betingelser Bidrag blevet tilstaaet 3 Communer, hvorhos flere Andragender om Tilskud til Istandbringelsen af lignende Instituter ere under Behandling. Ved Indkjøb for Oplysningsvæsenets Fonds Regning ere flere Skrifter, sigtende til almeen Videnskabelighed og Almueoplysningens Fremme, erhvervede til Udbringning paa hensigtsmæssig Maade, ligesom ogsaa en del af Rigets Almuebibliotheker ere paa derom indgivne Ansøgninger understøttede med Bidrag.

For at virke til Indskrænkning af den fordærvelige Brændeviinsdrik er der fremdeles blevet tilstaaet den i forrige Beretning omhandlede for dette Niemed nidkjære Mand Bidrag af offentlige Midler. Den almindelige Anerkjendelse af Afholdelsesreformens Grundsætninger, og det betydeligt forøgede Antal af Afholdsforeninger, som ere fremkaldte i Rigets forskjellige Dele, giver Haab om heldige Resultater af de i denne Retning gjorte Bestræbelser.

Til Kirkefængens Forbedring have fremdeles ved Hjælp af Dplysningsvæsenets Fond Foranstaltninger været truffne.

Legne og Kunstskolen i Christiania har med Held fortsat sin Virksomhed, men dens stedse mere og mere stigende Søgning gjør i høi Grad en Udvidelse af samme ønskelig.

Den i Forbindelse med Skolen stillede Kunst- og Malerisamling har været flittig besøgt og er ved Indkjøb og Gaver forøget.

Angaaende Reorganisationen af Døvsomme: Underviisningen her i Riget ere fornyede Undersøgelser og Overveielser anstillede. Anskaffelsen af nyt Locale for det throndhjemfke Døvsommeinstitut er fundet paatrængende nødvendig, hvorhos Forslag vil blive fremsat om Oprettelse af et Døvsommeinstitut i det Sønderjydske for at saamange af Landets Døvsomme, som muligt, kunne erholde Udgang til offentlig Underviisning. Med den af forrige Storthing i sidstnævnte Tiemed fete Bevilling har i denne Retning hidtil Intet kunnet udrettes.

Sparebankernes Antal er i Stigende, hvorhos ogsaa flere Forsørgelses- og Pensionsindretninger i den senere Tid ere oprettede.

Salget af det beneficerede Gods er gaaet rask fremad. Ligesom de indkomne betydelige Capitaler have sat Fondet istand til i det Hele at virke gavnligt som Laaneinstitut, og navnlig under de i afdigte Aar indtrufne uheldige Konjuncturer at komme en stor Mængde Landmænd til Hjælp ved Laan, saaledes er den ved Lov af 23 April 1839 aabnede Udgang for Communer til at erholde Laan af samme Fond i de sidst forløbne 3 Aar bleven benyttet i endnu høiere Grad end tidligere, idet nemlig de i Løbet af disse Aar til Communer udbetalte Laanesummer opløbe til 109,000 Spd.

Efter Regnskabet for 1846 udgjorde Dplysningsvæsenets stigende Fonds (Capitalfonds) Beholdning, tillagt de til Kornrente overgaaede Capitaler omtrent 1,980,000 Spd., hvilken Capitalformue ved Salg af beneficerede Eiendomme i forrige Aar er forøget med noget over 150,000 Spd., saa at Capitalfondet ved Udgangen af Aaret 1847 udgjorde omtrent 2,130,000 Spd. Af de i Aaret 1846 indvundne Renter tilfaldt Universitetet hened 22,000 Spd. og Undersøttelsesfondet omtrent 43,000 Spd. Foruden de 5,308 Geistligheden beneficerede Gaardebrug, der, siden Loven af 20de August 1821 udkom, ere solgte til Indtægt for Dplysningsvæsenets Fond, ere for 40 forskjellige Stiftelser og offentlige Indretninger i det Hele afhændede 1681 Gaardparter, og derved tilveiebragt Capitaler for disse, iberegnet Jordafgifternes og Kornrenternes

Capitalværdier, til et samlet Beløb af over 700,000 Spd. Det ved Lov af 26de September 1845 paabudne Salg af Enkesæder ved geistlige Embeder har haft saadan Fremgang, at Pensionsfondet for Geistliges Enker ved Udgangen af Aaret 1847 havde en Capitalformue af omtrent 192,000 Spd., og at man har kunnet paabegynde Uddeling af Pensioner af bemeldte Fond.

Det ifølge Lov af 20de September 1845 dannede Tiendefond i Anledning af Ophævelsen af Geistlighedens Andeel af Fisketiende, hvilket i 1846 havde en Indtægt af omtrent 35,000 Spd., er paa hensigtsmæssig Maade gjort frugtbringende.

De i Loven paabudne Reguleringsforretninger ere overalt afholdte. Nærmere Meddelelse herom vil ske til Storthinget, hvorhos Lovforslag vil blive fremsat om Ophævelse ogsaa af den Kirkerne tilkommende Fisketiende.

Til Undersøgelser om den almindelige Enkesæses Forfatning og til Revision af den for samme gjældende Lovgivning har en af sagkyndige Mænd bestaaende Commission været anordnet. Resultatet af disse Undersøgelser ville blive Storthinget meddeelt i Forbindelse med en naadigt Proposition om Forandring i bemeldte Lovgivning og Udfærdigelse af nye Indskudstabeller.

Udkast til en fuldstændig ny Lov om Arv er udarbejdet af dertil udnævnte Mænd, men endnu ikke saa nøiagtigen drøftet og bearbejdet, at det er fundet tilraadeligt for indeværende Aars Storthing at fremsætte Forslag til Lov om denne Gjenstand. Det samme gjælder nogle siden sidste Storthing udarbejdede Udkast til Love i flere Materier, der vedrøre Creditsvæsenet.

Udarbejdelsen af den paatænkte nye militære Straffelov er ikke saa langt fremmet, at der har kunnet være Spørgsmaal om at forelægge Storthinget samme.

Det af sidste Storthing bevilgede Beløb til Undersøgelser af Jury-Institutionen i fremmede Lande er anvendt til Reifestipendium for 2de dertil Afkittede Mænd, af hvilke den ene endnu ei er kommen tilbage.

I Lovgivningen om Sagsførere har Hans Majestæt fundet Forandring tilraadelig, og Forslag dertil vil blive Storthinget forelagt.

Opførelsen af Bodsfængslet ved Christiania er ikke tilendebragt; imidlertid antages det at ville kunne tages i Brug, forinden næste Storthing sammentræder, og der vil som Følge deraf blive Storthinget forelagt Forslag til Lov om Bodsfængslets Benyttelse og i Forbindelse dermed om Cellers Anvæ-

dette ved de øvrige Strafanstalter. Eigesaa vil blive fremsat Forslag om Ophævelse af flere i den ældre Lovgivning forekommende Strafarter, hvis Uvoldelse ikke er forenelig med Nutidens criminalistiske Grundsatninger.

De med Paataale af Lovovertrædelser forbundne Omkostninger have i de senere Aar været ikke ubetydelig mindre end i de tidligere. Saavel for at forringe disse Omkostninger som for at gjøre de vedkommende Embeder overkommelige for deres Indhavere, er det, under Folkemængdens og Embedsforretningernes betydelige Forøgelse, fundet tilraadeligt at indskrænke enkelte Sorenskriverembeders Omfang. Ligesledes er det, til Control med Rettens Pleie, anseet nødvendigt at bevirke et nærmere Tilsyn med Underdommeres Benyttelse af edsvorne Fuldmægtiger.

Den anordnede Control med Skifte- og Overformynderi-Væsenet er bragt i en saa betryggende Stilling, som antageligen kan opnaaes.

Høsten havde i 1845 og 1847 i det Hele et tilfredsstillende Udfald, men var i 1846 mindre gunstig, idet Kornavlingen var mindre, end i almindelig gode Aar, og Potetesavlingen i de fleste Egne af Landet led under en Sygdom, der deels ganske tilintetgjorde denne Rodfrugt, deels gjorde den utjenlig til Menneskesføde. Dette i Forbindelse med at Høsten var mislykket i en stor Deel af Europa, hvorved bevirkedes en overordentlig Egen efter Korn og usædvanlig høie Priser paa de almindelige Kornmarkeder, drev Kornpriserne her i Landet i den første Deel af Aaret 1847 op til en overordentlig Høide. Bekymringerne for Landets tilstrækkelige Forsyning bleve for de sydlige Amters Vedkommende ud paa Foraaret saa alvorlige, og antog efterhaanden en saadan Charakter af Vængstelse, at Communer og Handelsforeninger saavel som mange enkelte Handelsmænd og Virksomhedsforstandere fandt sig opfordrede til med betydelige Anstrængelser og Opoffrelser at fremme Kornforsyningen. For ikke at lade noget Middel til at befordre Tilførselen af Kornvarer og formindste Trykket af Dyrtiden ubenyttet, fandt Hans Majestæt det nødvendigt og hensigtsmæssigt ved provisoriske Anordninger af 30te April og 19de Mai f. A. at hæve Indførselstolden paa Kornvarer indtil Udgangen af August Maaned — for Finmarkens Amts Vedkommende blev Toldfriheden af særlige Grunde ved provisorisk Anordning af 26de Juni f. A. udvidet til 30te October. — Allerede tidligere var Indførselstolden af Poteter ved provisorisk Anordning 8de Februar f. A. hævet indtil Udgangen af Juni Maaned. Under de særdeles mørke Udsigter for Kornforsyningen, som i Løbet af Mai Maaned visse sig, fandtes

det endvidere nødvendigt, uanseet det Tab, som derved lod sig befrygte, at bemyndige vedkommende Departement til at lade indkjøbe for Statskassens Regning til Forsyning af de offentlige Magasiner et Partie af indtil 20,000 Tønder Rug og Byg, deels til det Offentliges eget Forbrug, deels for deraf i Nødstilfælde at kunne gjøre forvarige Udlaan.

Den heldige Forandring, som nogen Tid efter indtraadte i Kornhandelen, gjorde det imidlertid ikke nødvendigt at benytte denne Bemyndigelse i dens hele Udstrækning, hvorfor der kun blev indkjøbt omtrent 12,000 Tønder Rug og Byg, samt 8000 Boger Rugmeel, der paa et lidet Partie nær, som endnu er ubenyttet, er overladt deels til Kongsbjergs Solvværk, deels til Militæretaterne. Ogsaa aabnedes der Communer og Foreninger i de Egne, hvor Dyrtiden især lod sig føle, Udgang til af Statskassens Overskud at erholde Laan paa billige Vilkaar til Indkjøb af Korn og Potetes, hvorved det Offentlige fortrakke med et Beløb af omtrent 70,000 Spd. til dette Mæle.

Landbruget er i de seneste Aaringer kjendeligen gaaet frem, og Interessen for et forbedret Jordbrug spores næsten overalt. I tolv af Rigets Amters ere med Understøttelse af Statskassen oprettede Landbrugsskoler, medens 3 andre ere i Begreb med at træffe de forberedende Foranstaltninger i samme Hiem. En udførlig Fremstilling herom vil blive Storthinget forelagt, ligesom der ogsaa vil blive fremsat Forslag, sigtende til Istandbringelsen af et Central-Agerdyrnings-Seminarium.

Fiskerierne have givet et jevnt godt, i 1846 endog et rigt Udbytte. I dette sidste Aar var derfor Udførselen saavel af Torsfisk og Klipfisk, som af Silde større, end i sædvanlige Aar. Priserne paa udenlandske Markeder paa de førstnævnte Fiskevarer ere imidlertid herved blevne trykkede. Af en til Revision af Bragerlovgivningen nedsat Commission er udarbejdet et Forslag til nye Lovbestemmelser om denne for Eildehandelen vigtige Gjenstand, der nu er anseet saa fuldstændig oplyst, at en Proposition til Lov derom vil blive Storthinget forelagt.

Forholdene for Trælasthandelen have i de sidste Aar været gunstige, og Trælastudførselen har derfor været betydelig, i 1845 endog større, end nogensinde forhen, da den steg op til 286,000 Læster. En Mængde Fartøier fandt herved fordeelagtig Sysselsættelse, og da Forholdene for Fragtfarten i de tvende sidste Aar ogsaa have været heldige, har Skibsfarten i disse Aar været særdeles livlig og Handelsstaaden modtaget en betydelig Forøgelse. Medens den saaledes ved Udgangen af 1842 udgjorde 3242 Fartøier

af 112,317 Commerce-Løstær's Drægtighed, beløb den sig ved Udgangen af 1846 til 3521 Fartøier af 120,291 Commerce-Løstær's Drægtighed.

Alf Bergværkerne ere flere Kobberværker, hvis Drift ikke fandtes lønnende, nedlagte, hvorved Kobberproductionen er gaaet noget tilbage; Jernværkerne have derimod haft heldigere Vilkaar, hvilket har fremfaldt saavel en forøget Production, som Indførelsen af forbedrede Indretninger ved de fleste Verker. Til Production af Nikkel er et Værk sat i Drift i Gudbrandsdalen.

Ogsaa Fabrikdriften har i de sidste Aar taget noget Opsving, og flere Anlæg i forskjellige industrielle Retninger ere komne i Gang. Ligesom heri indeholdes Beviis for, at Landets Capitalmasse er forøget, saaledes godtgjøres dette ved Istandbringelsen af flere større Assurance-selskaber i Bergen og Christiania.

Til Handelens og Skibsfartens Lærv har Hans Majestæt indgaaet Tractater og Overenskomster, byggede paa Reciprocitet, med Storhertugdømmerne Mechlenburg-Schwerin og Toskana samt med Kongeriget Nederlandene.

Underhandlinger med Kongeriget Begge Siciliæerne om en Handels- og Skibsfarts-Tractat have hidtil ikkun ført til en provisorisk Overenskomst om Skibsafgifterne. Det har lykkets Hans Majestæt at faae affluttet en Overenskomst med Keiseren af Marocco, ifølge hvilken det hidtil af de forenede Riger til Marocco erlagte aarlige Beløb af 20,000 spanske Piastre er bortfalden. Til at undersøge hvorvidt der efter de i den seneste Tid foregaaede Forandringer med Hensyn til Handelsforholdene i China, kunde være Anledning til at udvide de forenede Rigers Handel til dette Land, blev i 1844 en dertil stiftet Mand udsendt, hvem det har lykkets at afflutte en Handels- og Søfarts-Tractat med dette Rige, hvorved de samme Fordele ere tilstaaede de forenede Rigers Handel og Skibsfart paa China, som tidligere ere tilstaaede andre Magter, hvilken Tractat af Hans Majestæt er bifaldt.

Den udvidede Skibsfart har gjort Oprettelsen af Consulater i længere bortliggende Egne, navnlig i transatlantiske Havne, nødvendig, ligesom den hele Regulering af de forenede Rigers Consulater er Gjensstand for Undersøgelse og Overveielse.

En Nydning af Grændsen mellem de forenede Riger fra Thronbhjems Stift og indtil den russiske Grændse, samt derfra af Grændsen mellem Norge paa den ene og Keiserdømmet Rusland samt Storhertugdømmet Finland paa den anden Side er bleven udført ved Commissarier fra de respective Sta-

ter. En Convention er affluttet med Keiserdømmet Rusland om, hvor ofte Nydningen af Grændsen mellem Norge og Rusland samt Finland for Fremtiden skal finde Sted. Med Kongeriget Bayern og de frie Hansestæder Hamburg og Bremen ere Overenskomster blevene affluttet om Ophøvelse af jus detractus og lignende Afgifter.

Da et Decennium var hengaaet siden en Folketælling var optagen, blev en saadan foretaget ved Begyndelsen af 1846, der udbiste, at Landets Folkmængde er stegen op til omtrent 1,328,000 Mennesker, hvilket for Decenniet er en Forøgelse af omtrent 11½ Procent.

Det almindelige statistiske Tabelværk har i de forløbne Aar fortsat dets Virksomhed, og ere fuldstændige Skibs- og Handelstabeller indtil Udgangen af 1846 udarbejdede. I det forløbne Treaar ere af Tabelverkets Arbejder i Trykken udgivne Skibs- og Handelstabellerne for 1844, Tabeller over Resultatet af den i Januar 1846 afholdte almindelige Folketælling samt Overfugt med tilhørende Tabeller over Rigets oeconomiske Tilstand i Aarene 1840—1845 efter de af Rigets Overøvrigheder afgivne Beretninger.

Bed den topographiske Opmaaling er Triangelnettet udstrakt over Buskeruds og Bratsbergs Amter samt en Deel af Nedenæs og Kobylgelagets, Søndre og Nordre Bergenhuus Amter, og en Mængde Hvide-maalinger af de vigtigste Puncter i disse Amter foretagne. Detailmaalingen af Buskeruds Amt er fuldført, af Bratsbergs Amt er maalt omtrent 28 og af de bergenhusiske Amter omtrent 26 norske Quadratkilometer. Tilfammen er i de sidste 3 Aar Detailmaaling udført af 98½ norske eller omtrent 222 geographiske Quadratkilometer. Til Fuldstændiggjørelse af en af den russiske Regjering foretagen Maaling af en Meridianbue fra Høbolien til Tornø, der fra svensk Side er fortsat gennem de svenske Lapmarker, er fra Norges Side bidraget ved Triangelmaalingen af en Bue fra Nordcap til den svenske Grændse. Alf Kartarbejder ere udførte det Sde og Ode Kystkarter over Strækningerne fra Sørøen til Lanahorn, et Generalkart over Kysten fra Thronbhjems-Leden til Tromsø samt Kartet over den sydlige Deel af Christians Amt.

Til Fremme af Foretagender, sigtende til Farbargjørelse af vore Vanddrag, til Istandbringelsen af kunstige Communicationer, Correctioner af og Forbygninger i Elvene m. B. er oprettet et Canal-Directioners-Embede, iføderfor at disse Forretninger forhen bestyredes af den samme Embedsmand, hvem Havnevæsenet er underlagt. Undersøggelser vedkommende Farbargjørelsen af forskjellige Strækninger ere

paabegyndte og tildeels fuldendte, ligesom Foretagender, sigtende til ved Sænkning af Jindsøer at indvinde Land for Agerdyrkingen og at sikre sig andre Fordele, der ville flyde af en reguleret Vandstand, ere forberedede. Det har herved viist sig, at vor gjældende Lovgivning angaaende Vands Ledning ikke er tilstrækkelig til at lette Istandbringelsen af saadanne nyttige Arbejder, og en Lovproposition om denne Gjenstand vil derfor blive Stortinget forelagt. I det Hele synes Interessen for Arbejder af den omhandlede Natur saavel som for Istandbringelsen af lette Communicationsmidler at være vakt, hvorom Udvidelsen af Dampskibsfarten paa Landets største Jindsøer ogsaa bærer Vidne. Navnlige har Opmærksomheden været henvendt paa et let Communicationsmiddel for den Linie, hvorpaa den største Færdsel her i Landet foregaaer, nemlig fra Christiania til Egnene omkring Njosen, hvilken Sags Forberedelse er bleven overdraget en Commission. Efterat der fra et engelsk Selskab var indkommen Ansøgning om Concession paa en Jernbane over denne Strækning, blev der givet det Tilfagn om, at Hans Majestæt vilde forelægge Stortinget Proposition herom; senere er under Ledning af en engelsk og en norsk Ingeniør de nødvendige Undersøgelser og Arbejder udførte samt en fuldstændig Plan til Anlægget af en Jernbane over denne Linie udarbejdet, hvorom det Fornødne vil blive Stortinget forelagt.

Til Lettelse af den indre Samfærdsel og Kørselse ere ogsaa i Løbet af de 3 sidste Aar ikke ubetydelige Veiarbejder blevene udførte ved Hjælp af de Midler, Loven angaaende Veivæsenet af 28de Juli 1824 § 2 dertil anviser. De i forrige Triennium under Oparbejdelse værende Veianlæg fra Christianssand gennem Sætersdalen og langs Silgjordsvandet i Thelemarken ere nu paa det Nærmeste færdige, ligeledes har der fremdeles været arbejdet paa et Hovedveianlæg igennem Fosens Fogderie og paa en Hovedvei igennem Inset, Kvikne og Lønset i Østerdalens Fogderie. Paa Hovedveien imellem Christiania og Bergen ere endeel Ombygninger foretagne saavel i Lærdal som i Hallingdal. Til Forbindelse imellem Thelemarken og de Sønderfor samme liggende Districter samt imellem disse indbyrdes er i forrige Aar paa begyndt et betydeligt Veianlæg fra Braadal i Øvre Thelemarken igennem Rissedal, Omli, Vegarsheien og Holt til den langs Kysten i Nedens og Robygdelagets Amt førende Christianssandske Hovedvei. Efter anstillede Undersøgelser er et Veianlæg fra Naraas til den svenske Grænse for at møde en fra svensk Side anlægges Veie gennem Herjedalen fundet hensigtsmæssigt, og ville de til Udførelse

af hiint Veianlæg fornødne Midler blive foreslaaede bevilgede af Stortinget. Ansættelse af en sagkyndig Consulent for Departementet for det Indre i Veivæsenets Sager er en Foranstaltning, hvoraf væsentlig Nytte for dette vigtige Anliggendes Fremme allerede har viist sig. Forslag til en ny Lovgivning om Veivæsenet er blevet udarbejdet og vil blive Stortinget forelagt.

Udkast til en Lov indeholdende Tillæg til Lovgivningen angaaende Eskydvæsenet er blevet udarbejdet og er for Tiden Gjenstand for Overveelse.

Til Communicationernes videre Fremme ere forskellige nye Postrouter anordnede, nye Postaabniet oprettede og Postforbindelsen imellem Nordlands Postcontoir og Hammerfest udvidet, ligesom Postens Ledelse af bevæbnede Postførere er udvidet til flere Router, hvilket væsentlig bidrager til en hurtigere og sikrere Postbefordring.

Norges Correspondance paa Udlandet har opnaaet væsentlige Fordele ved Postconventioner, afsluttede med Rusland og Danmark. De i flere fremmede Stater foretagne Reforme i Postlovgivningen og Hensynet til den norske Brevportos nuværende Høide have fremkaldt Overveelser om det Nødvendige i en Revision af vor Postlovgivning, og vil en Lovproposition, hvori flere Forandringer foreslaaes i de i denne Henseende gjældende Bestemmelser, werde Stortinget forelagt. Hertil har der været saameget større Opfordring, som man ved Underhandling med fremmede Stater om Afsluttelse af Postconventioner og Nedsættelse af udenrigsk Brevporto, har havt Anledning til at erfare, at vor nugældende Postlovgivning lægger Hindringer i Veien for ved Overenskomster med fremmede Stater at opnaae de Fordele for den norske Brevveksling paa Udlandet, hvorom man under en forandret Lovgivning kunde gjøre sig Haab. Overveende Hensyn til Vigtigheden af at befordre den udenrigske Post hurtighed og Sikkeligheden af at tilveiebringe en saa let Forbindelse som muligt mellem Norge og Hamburg over Kiel, har været Grunden til, at et Dampskib er blevet anvendt i denne Route, hvoraf Følgen har været, at man ikke alene har været ude af Stand til at iværksætte nogen stadig Udvidelse af den utilstrækkelige Dampskibsfart paa Vestkysten fra Christianssand, men og at Farten mellem Bergen og Lærdalsoren har maattet opgives.

En kongelig Proposition om Anskaffelse af et større Dampfartoi, der kunde afløse et af dem, der nu gaae i Fart paa Udlandet, og som da kunde anvendes i den indenrigske Kystfart, vil derfor werde Stortinget forelagt.

Efter den Afgang, som ved den imellem Norge og Danmark afsluttede Postconvention er aadnet, har til Befordring af Hurtighed i den udenrigske Brevveksling samt til Lettelse for Communicationen i Vintertiden imellem Norge og Udlandet en ugentlig Dampskibsfare været holdt i Gang imellem Fredriksværn og Fredrikshavn i forrige Mars Maaned samt i afvigte October, November, December og Januar Maaneder.

Sundhedstilstanden har i det forløbne Tidsrum i det Hele taget været tilfredsstillende. For de til Anskaffelse af Byggeplads for en Helbredelsesanstalt for Sindssyge af forrige Storthing bevilgede Midler er en passende Landejendom indkjøbt i Nærheden af Christiania. En efter fornyet Prøvelse udarbejdet Plan til en saadan Indretning vil, tilligemed Forslag til Bevilgning af de fornødne Midler til Bygningsarbeidet, blive Storthinget forelagt.

Naadigst Proposition til Lov, hvorved tilsigtes en forbedret Behandling og Pleie af Sindssyge i Almindelighed, vil ligeledes blive Storthinget forelagt.

Opførelsen af den nye Helbredelsesanstalt for Spedalske Syge ved Bergen er saavidt fremmet, at den vil træde i Virksomhed i Løbet af Aaret 1848. Den ved samme ansatte Overlæge, Danielsen, der med offentlig Understøttelse har opholdt sig i Udlandet i 1 Aar, for at kunne uddanne sig videre inden Tiltrædelsen af sin Post, har i et i Forening med Lector i Medicin ved Universitetet, Boeck, med Understøttelse af det Offentlige udgivet Værk om Spedalskheden, offentliggjort de vigtigste Resultater af de angaaende denne Sygdom i en Række af Aar ved St. Jørgens Hospital i Bergen anstillede Undersøgelser og Jagtgænger, hvilket Værk med tilhørende Tegninger nu er kommet i Boghandelen.

Da det ansees fornødent, at der inden Overbestyrelsen af Rigets Medicinalvæsen findes en høiere Grad af Sagkyndighed, end hidtil, selv efterat en lægekundig Mand inden vedkommende Departement har deeltaget i de herhen hørende Anliggendes Behandling, har været Tilfældet, vil naadigst Forslag til Bevilgning af de fornødne Gager til Drettelse af et Sundheds-Collegium, til hvilket Overbestyrelsen af denne Forvaltningsgreen for Fremtiden agtes overdragen, blive Storthinget forelagt.

Efterat det af en naadigst anordnet Commission udarbejdede Udkast til en ny Medicinallovgivning af Commissionen har været undergivet fornyet Prøvelse, har samme angaaende denne Gjenstand ingivet et nyt Forslag, hvilket det dog ikke er fundet hensigtsmæssigt i dets Heelhed at gjøre til Gjenstand for naadigst Proposition for nærværende Storthing.

Af de i den almindelige Brandforsikringsanstalt for Huse og Gaarde indlemmede Eiendomme er i Aarene 1845, 46 og 47, foruden den sædvanlige Contingent, bleven erlagt den til at dække de i Throndhjems By i Aarene 1841 og 1842 indtrufne Brandskader paa budne extraordinaire Contingent, hvilken vil ophøre med første Halvaar 1849.

Af de 629,000 Spd., som Brandforsikrings-Indretningen i Aarene 1841 og 1842 erholdt tilsaans af Statscassen, for i behørig Tid at kunne betale formeldte Brandskader, havde man ved forrige Mars Udgang seet sig istand til at betale 489,000 Spd., der staaer saaledes nu tilbage 140,000 Spd., hvilke antages at ville blive betalte i Løbet af indeværende og næste Aar.

I de sidst forløbne 2 Aar er der indtrufne større Brandskader i Throndhjem, Levanger, Frederiksstad, Hammerfest og Christiansfund til Beløb omtrent 157,000 Spd., hvilke imidlertid ikke foranledige nogen extraordinær Contingent.

Forsikringssummerne ere fra 30te Juni 1844 til 30te Juni 1847 forøgede med omtrent 2,800,000 Spd. De udgjorde sidstnævnte Dato omtrent 32,000,000 Spd.

Blandt Statens Indtægter indtager fremdeles Ind- og Udførselstolden samt Skibsafgifterne den overveiende vigtigste Plads. Aagtet ikke ubetydelige Nedsettelse i Ind- og Udførselstolden paa adskillige Artikler i Aaret 1845 foretoges, have dog disse Afgifter i de forløbne 3 Aar udgjort et større Beløb end i noget tilsvarende Tidsrum. Det samlede Beløb af Intrader, der ved Toldvæsenet opkræves, har i Aarene 1845, 1846 og 1847 i Gjennemsnit aarlig udgjort 2,027,000 Spd.

I Budgettet ere Toldintraderne an-

slaaede til 1,900,000 —

altsaa have disse Intrader givet et

aaarligt Overskud af 127,000 Spd.

Den Forøgelse af Toldvæsenets Forretninger, der er bleven en nødvendig Folge af denne betydelige Tilvæxt i Toldintraderne, har iøvrigt ikke kunnet andet end medføre en tilsvarende Forøgelse af Udgifterne ved Oppebørselen af disse Intrader og det i den Anledning fornødne Opsyn.

For at forebygge de Ulemper, som maatte befrægtes at ville indtræde, saafremt de fra 1ste Januar 1846 besluttede Forandringer i de om Toldbeskatningen i Ost- og Vest-Finmarken gjældende Regler altfor pludseligen traadte i Kraft, sandt Hans Majestæt det fornødent ved provisorisk Anordning af 31te October 1845 at udsætte dette Tidspunkt til 1ste Januar 1847, ligesom Høistamme, for at understøtte vedkommende Næringsveie, ved provisoriske Anord-

ninger af 2den Juni og 30te September 1846 nedfatte Tolden paa utvundet usarvet Garn af Linn eller Hamp, og paa de saakaldte Glasboier til Fiskerierne.

Uf den Oversigt over Kongsbjergs Solvværks Drift i Aarene 1844 til 1846, som vil blive Stortthinget forelagt, vil erfares, at Solvværket i disse 3 Aar i Gjennemsnit aarligen har afgivet omtrent 18,580 Mrk. fint Solv, og at det Overskud, som heraf er kommet Statscassens tilgode, i Gjennemsnit aarligen har udgjort omtrent 100,000 Spd.

Myntindretningen paa Kongsbjerg har i de foreløbne 3 Aar været stadig beskæftiget med Udmyntning for Bankens Regning. I det Hele er udmyntet imellem 6 og 700,000 Spd.

Afgiften af Brændeviinsbrænding har ikke indbragt et saa stort Beløb, som den i Budgettet for de foreløbne 3 Aar var anslaaet til. Medens nemlig denne Skat i Budgettet er anslaaet til at ville give Statscassens en aarlig Indtægt af 160,000 Spd., har den udgjort i Aaret 1845 126,000 Spd., og i 1846 138,000 Spd.

Hans Majestæt har atter ladet tage under Overveielse, hvorvidt den gjældende Lovgivning om Brændeviinsbrænden og de gjældende Regler for denne Bedrifts Beskatning bør undergaae Forandring, og vil en naadigst Proposition om denne Gjenstand blive Stortthinget forelagt.

Med Hjemmel af den Hans Majestæt ved Stortthingets Beslutning af 18de September 1845 givne Bemyndigelse, har Hans Majestæt ladet anvende et Beløb af omtrent 12,000 Spd. til ved Rænd, udsendte af Finants-Departementet, at føre Control med Brændeviinsbrænden og forebygge ulovlig Indførsel af Brændeviin over Rigsgrænsen, og derhos bemyndiget bemeldte Departement til at stille et ligesaa stort Beløb til Amtmændenes Disposition i samme Niemed.

Statscassens Beholdning, der ved Udgangen af 1844 udgjorde 1,700,000 Spd. udgjorde ved Udgangen af Aaret 1847 1,840,000 Spd. Denne Beholdning er, forsaavidt den ikke fornødiges at have paa rede Haand i Hovedcasserne, deels indsat paa Folio i Banken, deels paa anden Maade gjort frugtbringende. Foruden de forhen i dette Niemed oprettede Laane- og Disconteringscommissioner er i Aaret 1846 en saadan oprettet i Tromsøe.

Statscassens udestaaende Fordringer, som ved Udgangen af Aaret 1844 var 1,708,000 Spd., udgjorde ved Udgangen af Aaret 1847 1,595,000 Spd. Statscassens synkende Fond, der efter Hans Majestæts naadigste Beretning til forrige Stortthing udgjorde 100,000 Spd., er fremdeles bleven forøget

ved at Renterne af Fondets Obligationer ere bleve anvendte til Indkjøb af Obligationer. Ved Udgangen af Aaret 1847 var Fondet saaledes Eier af omtrent 120,000 Spd.

Rigets Statsgjeld, som ved Udgangen af Aaret 1844 var 2,432,000 Spd., udgjor, efterat Hans Majestæt, med Hjemmel af den Høistfamme af forrige Stortthing givne Bemyndigelse, har ladet indfri det med Hambro & Søn i Aaret 1834 afsluttede Laan, nu 1,920,000 Spd., hvoriblandt af udenrigs kontraheret Statsgjeld ikkun 149,900 Spd.

Som en Omstændighed, der i Forbindelse med Toldintradernes Stigen og den betydelige Afbetaling paa Statscassens udestaaende Fordringer, der i de foreløbne 3 Aar har fundet Sted, vidner om Rationens stigende Velstand, fortjener at udhæves, at de hos Skatteyderne udestaaende Restancer af de ordinære Skatter, der den 31te December 1843 udgjorde 125,000 Spd., den 31te December 1846 kun beløb til 59,000 Spd., altsaa vare formindskede med et Beløb af 66,000 Spd.

Den Pengekrise, der i længere Tid har hersket i Udlandet, og som har bevirket, at Discontoen paa de større Pengemarkeder i det sidstforløbne Aar har staaet langt over dens almindelige Standpunkt, har ikke været uden Indflydelse paa de norske Pengeforholde, idet Søgningen efter Laan, fornemmelig i Christiania, ligesaa Foraaret 1847 har været usædvanlig stor, og som Folge heraf Discontoen højere end sædvanligt. I den seneste Tid synes dog en Bending til det Bedre i denne Henseende at være indtraadt.

Efterat den Commission, til hvem det i sin Tid blev overdraget at forfatte Udkast til en Lov om Børnepligten og Udskrivningsvæsenet, havde tilendebragt det den overdragne Hverv, fandtes det, efter Sagens Stilling og med Hensyn til den mellem Commissionens Medlemmer herskende Dissens om forskellige, tildeels væsentlige, Punkter, nødvendigt, at foranstalte, at Commissionens Arbejder og Sammes Gjenstande bleve i alle Rengøringer underkastede nærmere Drøftning, samt at et nyt udførligt Lovudkast blev udarbejdet. Et saadant Udkast er ogsaa blevet færdigt og Hans Majestæt foredraget. Men da dette Forslag, der er bygget paa det vistnok i sig selv rigtige Princip, at Børnepligten og dens Bør, der, saavidt muligt, bør ramme alle Statens Borgere, ikke kan erkjendes affattet med lige strenge og ikke mindre nødvendigt Hensyn til den Evne, der hos Staten kan forudsættes til, ved Siden af de Offere, der bør bringes andre vigtige Niemedes Fremme, at bære de høist betydelige Udgifter, som hiint

Principis ubegrændsede Gjennemførelse skulde fordre, saa har hans Majestæt ei kunnet finde tjenligt at bifalde bemeldte Forslag som Proposition til Lov, hvorimod det vil komme under nærmere foreløbig Undersøgelse, hvorledes Opgaven, hvis Bønskelighed maa erkjendes, paa en i begge de nævnte Henseender fyldestgjørende Maade lader sig besvare.

Følgen heraf vil imidlertid være, at der heller ikke vil blive forelagt dette Storthing naadigst Proposition til ny og fuldstændig Lov om Børnepligten og Udskrivningsvæsenet, hvor ønskelig og vigtig en saadan Lov end i og for sig er.

Efter Tilendebringelsen af det sidste Cursus ved den militaire Høiskole bestod et saa stort Antal Officiere Examen, at Artilleriebrigaden ikke længere som hidtil — til Skade for Vaabenet og Forsvarsvæsenet — maa henstaae med vacante Officerspladse, og at denne Brigade saavel som Ingenieurbrigaden ikke for Diebliffet vil savne den fornødne Tilgang af Officiere. For at Sikkerhed i denne Henseende og saa skal kunne opnaaes for Fremtiden, og for at Høiskolens Virksomhed i dens fulde Udstrækning skal kunne vedblive, vil imidlertid kræves ny Bevilgning, navnlig til Sager for de Officiere, der ville indtræde som Elever ved denne høiere militaire Læreanstalt.

Befæstningsarbejderne paa Raholmen ved Drogbak bleve paabegyndte snarest muligt, og ere fremadseendene overensstemmende med den lagte Plan. I anstundende Sommer kunne 3de lavere liggende cassematterede Værker monteres. Hvad der af forrige Storthing bevilgedes til Arsenalerne samt til Armeens Bevæbning og Beklædning er anvendt efter Bestemmelsen. Grundvolden er lagt til Anskaffelse af de for Krig nødvendige Beholdninger i Arsenalerne og Munderingsdepotet. At den hos os inventerede Indretning af Kammerladningsgeværer gjør disse til de fortrinligste af de hidtil i Armeerne kjendte og benyttede Haandskydevaaben, synes nu at være stadfæstet. Naar desuagtet, efterat der er anskaffet det Antal Geværer af denne Construction, som udfordres til dermed, som Laan af Arsenalernes Reservebeholdning, midlertidigen at kunne forsyne 2de Infanteriebrigader, ei er anvendt Resten af de ved forrige Storthing bevilgede 72,000 Spd. til extraordinaire Krigsfornødenheder til Anskaffelse af flere saadanne Geværer, end de, der fra Kongsbjergs Vaabenfabrik i Løbet af indværende Aar kunne leveres, da er dermed tilstillet paa practisk Veie at vinde saameget større Sikkerhed i Bedømmelsen af det nye Vaabens Særegenheder, medens den indenlandske Vaabenfabriks Virksomhed i samme Tidsrum paa hensigts-

mæssigste Maade holdes i uafbrudt Gang.

Det tjener forøvrigt til nyt Beviis paa, at denne med Forsvarsvæsenets vigtigste Interesser, saavel som forenede Fabrik, paa den meest tilfredsstillende Maade bestyres og drives, at den har kunnet levere dette Elags Vaaben ligesaa gode i enhver Henseende, som de, der efter Befilling herfra og under Control ere forarbejdede ved de bedste Fabrikker i Udlandet.

Det Krav Lægsbesidderne have paa Erstatning for de under Krigen bedærvede Lægssequipagesager, uden hvilket deres Forpligtelse til deslige Sagers Bedligholdelse ikke retteligen skulde kunne fordres opfyldt, vil forhaabentlig, ved tilfældige Besparelser, kunne fyldestgøres uden særskilt Bevilgning.

En ny Plan og Tegning til Baaningshuse paa de militaire Chefsgaarde er udarbejdet og enkelte af disse Gaarde ville nu kunne bebygges ved Hjælp af det Fond, der i nogle Aar er samlet ved Forpagtningsafgifterne af de overtallige Chefsgaarde.

2de Dampbugseerskibe til 80 Hestes Kraft ere byggede paa Horten, og Maskineriet til det ene anskaffet fra Sverige, hvorimod Maskineriet til det andet skal forfærdiges ved det mekaniske Værksted paa Horten. 2de Seilcorvetter ere under Bygning paa Horten for at remplacere 2de som urjenlige casserede Krigsskibe, Corvetten Ornen og Briggen Lolland. Bygningen af et nyt Krigsdampskib formodes at kunne paabegyndes endnu i indværende Aar. Røeflotillen bliver i denne Termin forsynet med de manglende Armaturfager og de vigtigste andre Fornødenheder.

Samtlige Localer til de mekaniske Værksteder paa Horten — med Undtagelse af det til en Maskinhammer — ere tilveiebragte og de dertil hørende Maskinerier anskaffede fra England samt for det meste allerede opstillede. Opførelsen af et Fort paa Kyllingehovedet ved Horten og af en Heberbane i Fredriksværn er paabegyndt, hvorhos et Fredskrudthuss for Thronhjems Værst er opført. Med Gailebeddingen i Fredriksværn er foretaget en Hovedreparation, ligesom flere Bygninger paa Horten der ei vare færdige ere blevne fuldførte.

Flere Logter ere blevne udførte til Øvelse for Officiere, Cadetter og Marinens faste Mandstaber.

Et nyt Tjør paa Sørbangoe ved Vibrandssøe er fuldført og tændt i Slutningen af Aaret 1846.

Paa Kyststrækningen mellem Stavanger og Hammerfest ere 209 Fæstigheder anbragte.

Revisionsdepartementet har i de forløbne 3 Aar mere og mere nærmet sig sit Maal, nemlig at bringe Revisionsværket til et saadant Standpunkt, at den tilsigtede Control med Hensyn til Statens

Indtægter og Udgifter ei lide noget uforholdent Dyhold, men at Undersøgelsen og Afgjørelsen af de under Departementet sorterende Regnskabsager følger saa hurtigt paa Regnskabernes Afslæggelse, som uden Tilfidsættelse af de fornødne Garantier kan skee. Samtlige ældre Regnskabsager ere nu undergivne Revision, og Departementet har saaledes i det siden sidste Storthing forløbne Tidsrum gjort et vigtigt Skridt fremad mod det ovenangivne Maal, idet Revisionsværkets Tilstand ei kunde ansees fuldkommen tilfredsstillende, saalænge der — saaledes som hidtil Tilfældet — fandtes ældre Regnskaber, hvis Revi-

sion endnu ikke var tilendebragt. Ligesom de henstaaende ureviderede Regnskaber, hvis Antal ikke er betydeligt, alle vedkomme det sidstforløbne Regnskabsaar, saaledes er de flere ældre Regnskabsager, der ved sidste Storthing henstode uafgjorte, nu for den allerførste Deel undergivne Decision, og man er i det Hele taget rykket det Tidspunkt meget nær, da Controllen med Statsformuens rigtige Anvendelse kan siges at være deels saa virksom og fuldstændig, deels saa lidet byrdefuld for vedkommende Regnskabsførere, som Omstændighederne tilstede.

Hans Kongelige Majestæt forbliver Norges Riges Storthing med al Kongelig Raade og Yndest vel bevaagen.

Givet paa Stockholms Slot den 31te Januar 1848.

Under Bor Haand og Rigets Segl.

O S C A R.

Fredr. Due.

J. G. Blir.